

Pengaruh Geopolitik Popular Terhadap Gelagat Politik Pengundi Muda Universiti Awam di Lembah Klang

*Influence of Popular Geopolitics to Political Behaviour of Young Voters in Public University in
Klang Valley*

Junaidi Awang Besar¹, Mohd Fuad Mat Jali¹, Novel Lyndon¹, Ahmad Rizal Mohd Yusof², Lam Kuok Choy¹, Amer Saifude Ghazali³, Rosmadi Fauzi³, Mazlan Ali⁴, Siti Noranizahhafizah Boyman⁵, Mohd Faidz Mohd Zain⁶ dan Muhammad Hazim Abdul Ghani¹

¹Pusat Pengajian Sosial, Pembangunan & Persekitaran, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor.

²Institut Kajian Malaysia & Antarabangsa, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor

³Jabatan Geografi, Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya, 50603 Kuala Lumpur

⁴UTM PERDANA School of Science, Technology and Innovation Policy, Universiti Teknologi Malaysia, 54100 Kuala Lumpur

⁵Jabatan Pengajian Kemasyarakatan dan Kewarganegaraan, Fakulti Sains Kemanusiaan, Universiti Pendidikan Sultan Idris, 35900 Tanjong Malim, Perak

⁶Pusat Pengajian Sejarah, Politik dan Strategi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor.

*e-mel : jab@ukm.edu.my

Abstrak

Geopolitik popular ialah bahan atau media yang dapat mempengaruhi minda dan perasaan manusia untuk menyokong sesuatu pihak sama ada kerajaan, parti politik mahupun pihak-pihak yang berkepentingan. Antara medium atau sumber geopolitik popular ialah media cetak; media elektronik; media alternatif seperti SMS, sumber internet daripada blog, *website*, *youtube*, *tagged*, *facebook*, *twitter*, *skype*, *WeChat*, *Instagram*, dan sumber daripada telefon pintar iaitu *Telegram* dan *WhatsApp*; filem; televisyen; majalah; karikatur/kartun; lagu/muzik; setem pos; dan wang/banknotes. Dalam konteks kajian ini, medium geopolitik popular yang dipilih untuk pengumpulan data primer (soal selidik di lapangan terhadap 300 orang pelajar universiti awam di UKM dan UPM) dan sekunder (kertas seminar dan persidangan, artikel jurnal, dan buku-buku akademik) yang berkenaan ialah lagu, filem dan karikatur/kartun manakala perisian SPSS digunakan untuk analisis dapatan kajian soal selidik melalui ujian statistik *crosstab*/taburan silang antara UKM dan UPM. Dapatan kajian menunjukkan medium geopolitik popular kartun paling berkesan dan masih berpengaruh dalam menentukan persepsi dan pilihan politik responden kerana grafik yang menarik serta mempunyai unsur motif yang mudah difahami serta dapat mempengaruhi minda responden untuk memahami sesuatu isu politik. Geopolitik popular memainkan peranan penting untuk membangkitkan kesedaran terhadap sesuatu konflik politik. Geopolitik popular juga dapat memberikan peluang kepada semua pihak untuk membuat pertimbangan rasional terhadap keputusan dan impak sesuatu isu. Namun demikian geopolitik popular merupakan medium propaganda yang berkesan dalam mempengaruhi persepsi dan partisipasi politik. Justeru, kajian ini cuba mengaitkan pengaruh kuasa maklumat politik yang disampaikan melalui media lagu, filem dan kartun yang membentuk geopolitik popular dengan terhadap gelagat politik pengundi muda (pelajar universiti awam) iaitu dari segi partisipasi, persepsi dan sokongan kepada parti politik.

Katakunci Geopolitik popular, gelagat politik, partisipasi, persepsi, parti politik

Abstract

Popular geopolitics refers to the material or media that can influence the minds and feelings of people to support a party whether the government, political party or parties concerned. Among the medium or source of popular geopolitics is the print media; electronic media; alternative media such as SMS, internet resources of the blog, website, youtube, tagged, facebook, twitter, skype, WeChat, Instagram, and the source from the smart phones such as Telegram and WhatsApp; film; television; magazine; caricatures/cartoons; song/music; postage stamps; and

money/banknotes. In the context of this study, geopolitics popular medium selected for collecting primary (questionnaire of 300 respondents/students in public university in the UKM and UPM) and secondary data (seminar and conference papers, journal articles and academic books) related are songs, films and caricatures/cartoons while SPSS was used to analyze the findings of the questionnaire through the statistical testing of crosstab between UKM and UPM. The findings show that the medium geopolitical popular of cartoon is the most effective and still influential in determining perceptions and political preferences of respondents as attractive graphics and has a motif element that are easily understood and can influence the minds of respondents to understand a political issue. Popular geopolitics plays an important role to raise your awareness of a political conflict. Popular geopolitics can also provide an opportunity for all parties to make rational judgments on the result and impact of an issue. However popular geopolitics is effective propaganda medium in influencing perceptions and political participation. Thus, this study will attempt to relate the influence of political information conveyed through the media songs, movies and cartoons that form the popular geopolitics with the political behavior of young voters (student in public universities) in terms of participation, perception and support to political parties.

Keywords Popular geopolitics, political behavior, participation, perception, political parties

PENGENALAN

‘Geopolitik popular’ adalah secara amnya merangkumi media cetak, media elektronik dan media alternatif yang menjadi rujukan kepada masyarakat untuk mengakses sesuatu maklumat sama ada maklumat yang berkaitan dengan politik, ekonomi dan juga sosial. Hal ini telah menunjukkan bahawa geopolitik popular telah membuka ruang kepada perubahan yang berlaku dalam pembentukan sikap dan pandangan masyarakat dalam dunia politik kini. Pada masa ini, pelajar-pelajar kampus juga lebih giat dalam aktiviti politik kampus dan juga politik arus perdana bagi memastikan politik negara berada dalam keadaan yang aman. Ini menunjukkan adanya minat dan sikap ambil berat dalam kalangan pelajar terhadap keadaan politik negara. Sumber maklumat yang tepat berkaitan dengan politik perlu betul agar tidak berlaku salah pemilihan dalam pengundian dan yang akan mempengaruhi minda golongan ini terhadap sesuatu parti politik. Justeru dalam konteks kajian ini, secara khususnya medium geopolitik popular yang dipilih untuk pengumpulan data primer dan sekunder yang berkenaan ialah lagu/muzik, filem dan kartun. Kajian ini akan menganalisis persepsi pelajar Universiti Awam (UA) terhadap unsur geopolitik popular tersebut di 2 UA di Selangor iaitu Universiti Kebangsaan Malaysia dan Universiti Putra Malaysia.

KAJIAN LEPAS

Kajian yang dijalankan oleh Kepplinger (2002) menyatakan bahawa media boleh membantu calon pilihan raya untuk mengenengahkan isu-isu tertentu untuk dijadikan agenda perbincangan dalam kempen pilihan raya dan jika pengundi bersetuju dengan isu tersebut ia akan mempengaruhi tingkah laku pengundinya. Tidak dapat disangkal untuk memastikan proses demokrasi yang berjaya, ia memerlukan maklumat bagi membolehkan warga sesebuah negara membuat keputusan yang bijak. Keadaan ini disebabkan oleh persaingan dan penswastaan terhadap operasi media. Oleh itu banyak berita politik yang dipaparkan lebih menekankan aspek negatif disebabkan penekanan berlebihan kepada isu-isu konflik dan skandal.

Faktor latar belakang sosial pelajar memainkan peranan penting dalam menentukan jumlah aktivis politik pelajar dan ini dikritik oleh orang awam serta oleh pelajar sendiri kerana ia menyumbang kepada ideologi revolusiner dan beberapa episod keganasan (Zaman et al., 2010). Gerakan politik pelajar kampus boleh menggugat kesejahteraan sosial dan keselamatan (Mohd Fuad et al., 2009). Sebaliknya, persetujuan pendapat belia India berkenaan maklumat yang diperoleh dari internet, blog, *Facebook* mempengaruhi kecenderungan politik belia India di UA yang mencatatkan persetujuan sebanyak 70 peratus (Mohd Fuad et al., 2012).

Kepercayaan kepada maklumat internet dan kawan-kawan serta isu-isu yang dibangkitkan pilihan raya menyumbang secara positif terhadap keputusan PRU-12 yang memihak kepada gabungan parti pembangkang (Samsudin, 2010). Lanjutan itu, penggunaan internet atau e-demokrasi dalam pilihan raya Minnesota dapat menghasilkan seorang ahli politik yang terbuka dan bertimbang rasa dalam membincangkan isu-isu dalam kempen pilihan raya (Aikens, 1996). Di samping itu, industri filem

memainkan peranan yang amat penting dalam abad kedua puluh, ianya menyumbang perdebatan yang besar terhadap agenda sejarah dan kecenderungan sosial yang dominan (Davies & Wells, 2002).

Kesedaran dan perlakuan politik dalam kalangan mahasiswa di 11 UA (UKM, UM, UPM, UiTM, UIA, USM, UTM, UPSI UUM, UMS dan UNIMAS) telah dilakukan oleh Mohd Fuad et al. (2005; 2009). Beliau mendapati bahawa tahap minat politik dalam kalangan belia UA adalah rendah dan hanya 27.2 peratus yang mendaftar sebagai pengundi. Mereka lebih kerap menghadiri ceramah politik di luar kampus yang berhaluan kiri. Mereka juga mempunyai aspirasi mahukan kerajaan lebih prihatin terhadap kebajikan mereka, mewujudkan lebih banyak pekerjaan, memberikan lebih kebebasan bersuara dan membasmi gejala rasuah. Pada hakikatnya, belia UA mempunyai tiga permintaan asas, iaitu mereka mahukan suara mereka didengar, peranan mereka diiktiraf dan isu mereka ditangani dengan cara yang adil dan menguntungkan kepada belia (Saifuddin, 2008). Keaktifan belia berpolitik dalam pilihan raya dapat dikesan melalui cara dan gaya mereka terlibat dalam berkempen, keghairahan menzahirkan sokongan serta agresifnya mereka dalam menggerakkan jentera parti politik. Trend pengundian belia dikatakan amat signifikan dalam membantu kemenangan sesebuah parti politik. Namun fitrah belia yang inginkan idealism mereka diketengahkan kurang mendapat perhatian parti politik yang memerintah. Ini menyebabkan mereka mengalihkan pandangan dan memungkinkan mereka memberi sokongan kepada pihak pembangkang.

Junaidi dan Mohd Fuad (2011), dalam kajian tentang keperluan belia dan pendapat politik di Kawasan Parlimen Muar, Johor mendapati bahawa dari aspek ekonomi, belia di kawasan tersebut inginkan peluang pekerjaan yang bersesuaian dengan kelayakan mereka di samping tingkat upah/gaji yang sesuai dengan keadaan ekonomi semasa. Bagi aspek sosial pula, mereka menuntut supaya kemudahan jalur lebar/internet diperluaskan di samping memperbanyakkan aktiviti yang bersesuaian dengan jiwa belia seperti aktiviti sukan dan rekreasi. Aspek pendidikan pula perlu diperbanyakkan pusat kemahiran serta pemberian biasiswa kepada pelajar yang layak dan memerlukan, seterusnya bagi aspek politik mereka berharap agar perlunya pemimpin yang jujur, bersih, amanah dan mementingkan rakyat/pengundi di samping perlu diberi lebih ruang kepada mereka untuk berpolitik seterusnya menyuarakan pandangan mereka tentang politik semasa. Dari sudut alam sekitar pula, mereka menyarankan pihak berkuasa agar menggerakkan aktiviti gotong royong dalam kalangan masyarakat setempat di samping mencantikkan landskap persekitaran agar lebih segar dan ceria. Kajian tersebut juga mendapati bahawa para belia di Kawasan Parlimen Muar cenderung untuk memberi sokongan BN, 66.8 peratus di peringkat DUN dan 67.6 peratus di peringkat Parlimen.

Junaidi et al. (2011) mendapati trend pengundian sehingga tahun 2011 dalam setiap Pilihan Raya Kecil (PRK) menunjukkan sokongan terhadap BN/Kerajaan Persekutuan bergantung kepada undi yang disumbangkan oleh kaum Melayu manakala kekuatan undi Pakatan Rakyat bergantung kepada undi kaum Cina/Tionghua. Pengundi Melayu yang tinggal di kawasan luar bandar yang hanya menerima maklumat daripada media arus perdana seperti akhbar Utusan Malaysia, Berita Harian serta media elektronik seperti RTM dan TV3. Mereka juga turut dibelenggu kemiskinan yang masih serba kekurangan dari segi kemudahan infrastruktur yang amat dipengaruhi oleh sentimen 'Politik Pembangunan' yang masih memerlukan bantuan atau 'tongkat' serta mempunyai mentaliti bahawa orang Melayu sebagai 'tuan' dan penduduk 'asal' di Malaysia ini. Selain itu, mereka juga berpandangan hanya UMNO/BN yang layak dan sesuai mentadbir negara dan negeri berdasarkan pengalaman 56 tahun memerintah negara dan negeri dan akan terus menyokong UMNO/BN.

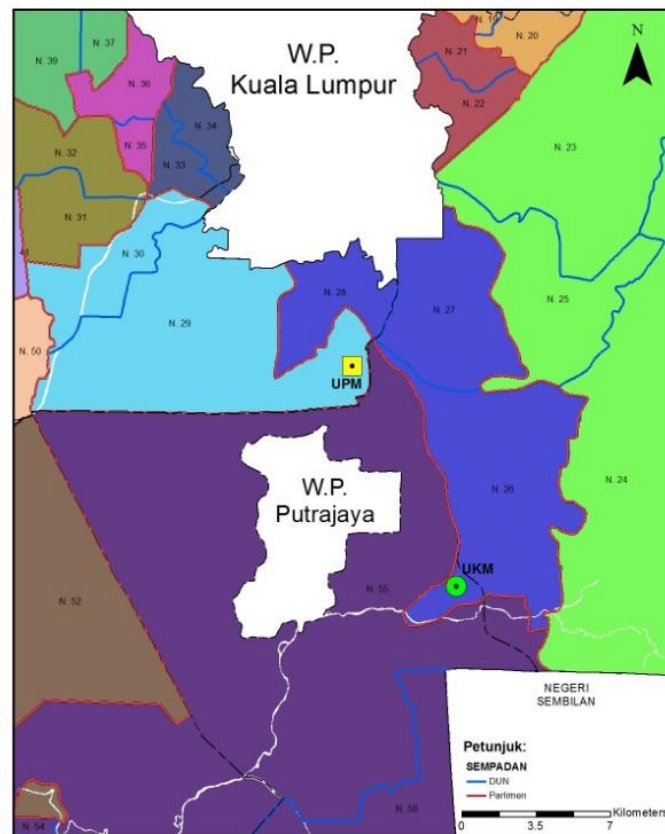
Junaidi et al. (2012) dalam kajian pengaruh geopolitik popular dalam setem pos mendapati terdapat unsur geografi politik dalam setem pos melalui pemaparan maklumat dalam tematik seperti hari ulangtahun kemerdekaan, hari pertabalan diraja, dasar-dasar negara, hari-hari utama negara/negeri, bendera dan lambang/jata negara dan sebagainya. Pemaparan informatif tersebut dapat mencetuskan perasaan sayangkan negara melalui nilai dan unsur patriotik. Justeru, ia memberi mesej dari pihak pengurusan pos kepada pengguna dan pengumpul/filateli setem agar pentingnya ingatan, penghayatan dan semangat cintakan negara seterusnya bersatu padu menentang seterusnya menjauhi anasir-anasir yang boleh meruntuhkan kedaulatan negara berkenaan.

Fazlina et al. (2014) dalam kajiannya mendapati terdapat perbezaan yang nyata dari segi rupa, jiwa dan kritikan oleh kartunis editorial Melayu yang menyiarkan karya mereka melalui akhbar aliran arus perdana dan alternatif media. *Berita Minggu* merupakan akhbar mingguan berbahasa Melayu sejak dari tahun 1960an yang dimiliki oleh syarikat penerbitan yang mempunyai hubungan rapat dengan kerajaan

pemerintah. Maka dengan itu, pengisian jiwa kartun editorialnya lebih memihak kepada kerajaan. Pengisian jiwa dan kritikan oleh kartunis Juragan untuk akhbar *Harian Metro* amat menyerupai kartun yang dihasilkan oleh kartunis Zoy, yang mana kartun beliau diterbitkan untuk *Berita Minggu*. Jiwa kartun beliau begitu menyokong polisi-polisi kerajaan dan mengkritik situasi politik dalaman parti pembangkang.

KAWASAN DAN METOD KAJIAN

Kawasan atau lokasi sesuatu tempat dapat dibahagikan kepada empat cara iaitu nama tempat, letakan, kedudukan dan melalui lokasi matematik. Kajian ini dilakukan terhadap UA iaitu Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) dan Universiti Putra Malaysia (UPM) di Selangor. UKM berada dalam kawasan DUN Bangi yang diwakili YB. Mohd Shafei Ngah daripada parti PAS dan berada dalam Parlimen Serdang (YB Dr Ong Kian Ming - DAP), manakala UPM berada dalam DUN Sri Serdang di bawah pimpinan YB Noor Hanim Ismail (PAS) di bawah Parlimen Puchong (YB Gobind Singh Deo). Dalam kajian ini, Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) yang dikaji ialah Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) dan Universiti Putra Malaysia (UPM) (Lihat Rajah 1) dengan masing-masing 150 orang responden (kesemuanya 300 orang responden).

Rajah 1 Peta Kedudukan UKM dan UPM

Kaedah pengumpulan data primer melibatkan borang soal selidik. Pemilihan sampel kajian pula bertumpu kepada pelajar yang terdapat di dua buah universiti tersebut berdasarkan persampelan bertujuan. Satu set borang selidik berstruktur diedarkan kepada 300 responden yang berkenaan. Setiap universiti diedarkan sebanyak 150 soal selidik dan dibahagikan juga berdasarkan fakulti-fakulti yang terdapat dalam kedua-dua buah universiti tersebut. Maklumat-maklumat data sekunder pula diperolehi berdasarkan kepada bahan-bahan rujukan yang berkaitan dengan penyelidikan perpustakaan seperti buku-buku ilmiah, jurnal, akhbar tempatan, kertas persidangan, dan portal-portal universiti untuk carian maklumat melalui

laman sesawang. Penganalisan data pula melibatkan penggunaan perisian SPSS untuk menganalisis data primer iaitu borang soal selidik melalui ujian taburan silang antara UKM dengan UPM.

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Pengetahuan dan Kefahaman Mengenai ‘Geopolitik Popular’ Secara Umum

Dapatan kajian mengenai pengetahuan dan kefahaman mengenai geopolitik popular menunjukkan bahawa majoriti responden (83.7 %) tidak tahu kewujudan bidang kajian geopolitik popular. Lantaran itu, mereka juga tidak faham terhadap maksud, ciri dan elemen/medium dalam bidang kajian geopolitik popular. Dari segi maksud atau tafsiran, geopolitik popular juga adalah media popular dalam bidang komunikasi yang merangkumi media cetak, media elektronik, media alternatif seperti SMS dan daripada internet serta melalui gajet media sosial seperti telefon bimbit, telefon pintar, tablet, ipad dan sebagainya.

Daripada pernyataan mengenai peranan mengenai geopolitik popular dalam konteks penyampaian maklumat dan penyebaran ilmu, majoriti responden (55.7 %) bersetuju bahawa medium dalam geopolitik popular mempunyai peranan yang baik kepada pembangunan masyarakat namun mereka turut menyatakan bahawa geopolitik popular tidak dapat menerapkan nilai patriotik dan rasa cinta kepada negara.

Apabila ditanya mengenai “Geopolitik popular merupakan medium propaganda yang berkesan dalam mempengaruhi persepsi dan partisipasi politik anda”, majoriti responden (63.0 %) bersetuju dengan pernyataan tersebut terutamanya kepada golongan rakyat bawahan yang mempunyai tahap pendidikan yang rendah, kurang akses maklumat yang meluas, hidup dalam kemiskinan, mempunyai perasaan perkauman yang kuat, emosional dalam memperkatakan sesuatu perkara, berasa hidup sudah selesai dan cukup dengan apa yang ada serta hidup bergantung dengan pihak lain. Golongan ini lebih mudah dimanipulasi dan mempunyai kesetiaan yang tidak berbelah bahagi terhadap pihak yang didokonginya.

Persepsi Mengenai ‘Geopolitik Popular’ dalam Bentuk Lagu atau Muzik

Apabila ditanya mengenai jenis lagu atau muzik patriotik dan propaganda, kesemua responden menyatakan mereka pernah mendengar lagu Negaraku, lagu hari kebangsaan dan lagu rasmi negeri masing-masing. Berdasarkan pernyataan responden ketika disoal selidik, ketiga-tiga lagu patriotik tersebut didengari ketika sebelum bermulanya majlis-majlis rasmi serta melalui televisyen dan radio. Bagi lagu janji ditepati dan lagu 1 Malaysia pula hampir kesemua responden mendengar lagu-lagu tersebut. Begitu juga bagi lagu ketenteraan darah satria, majoriti responden mendengar lagu tersebut melalui tayangan filem darah satria pada era tahun 1980an. Namun bagi lagu parti-parti politik, hanya segelintir sahaja responden yang mendengarnya kerana responden kurang berminat dengan lagu-lagu politik.

Apabila ditanya “Adakah anda sedar bahawa lagu-lagu patriotik adalah bermotifkan ‘propaganda’ supaya pendengar lagu-lagu tersebut setia, percaya dan seterusnya menyokong pihak tertentu?”, 58.7 peratus responden menyatakan ‘Tidak’ dan selebihnya adalah ‘Ya’. Mereka beranggapan lagu-lagu patriotik/kenegaraan bertujuan untuk hiburan dan keraian ketika hari atau upacara tertentu, terpujang kepada pendengar sama ada untuk menterjemahkan lagu dan lirik lagu patriotik tersebut sama ada untuk menyokong pihak tertentu ataupun tidak. Bagi responden, terdapat faktor lain yang dapat mempengaruhi sokongan kepada sesuatu pihak sama ada faktor kepemimpinan, faktor isu, faktor kepedulian terhadap kebajikan rakyat, faktor tata kelola yang baik dan sebagainya.

Seterusnya apabila ditanya “Adakah lagu-lagu patriotik/kenegaraan tersebut boleh mempengaruhi persepsi dan pilihan politik anda?”, hanya 11.0 peratus mengiyakan pernyataan tersebut, 47.0 peratus ‘Tidak’ dan ‘Tidak Pasti’ (41.0 %). Majoriti menyatakan ‘Tidak’ terhadap pernyataan tersebut kerana dalam teori kelakuan mengundi, terdapat 3 teori yang dapat mempengaruhi persepsi dan pilihan politik iaitu Teori Identifikasi Parti, Teori Pilihan Rasional dan Model Sosiologi. Justeru, lagu-lagu patriotik hanyalah simbolik dan propaganda kepada sesuatu pihak, dengan faktor sosioekonomi dan sosiopolitik yang realistik yang dapat mempengaruhi persepsi dan pilihan politik seseorang individu.

Persepsi Mengenai ‘Geopolitik Popular’ dalam Bentuk Filem

Apabila ditanya mengenai jenis ‘geopolitik popular’ filem patriotik dan propaganda yang pernah ditonton, majoriti responden pernah menonton filem ‘Gerak Khas’, ‘Tanda Putera’ dan ‘Bukit Kepong’. Filem ‘Gerak Khas’ merupakan filem yang melibatkan aksi pasukan Polis Diraja Malaysia (PDRM) dalam usaha membanteras jenayah demi menjaga keselamatan dan keamanan masyarakat. Filem ‘Tanda Putera’ pula mengisahkan perjuangan tokoh politik negara melawan komunis manakala filem ‘Bukit Kepong’ merupakan filem yang memaparkan pasukan polis mempertahankan balai di Bukit Kepong daripada serangan pasukan komunis. Ketiga-tiga filem terutamanya filem ‘Bukit Kepong’ mempunyai ‘aura’ tersendiri yang dapat mempengaruhi minda dan perasaan penonton dengan aksi perang, perasaan sedih dan pilu serta rasa cintakan tanah air daripada diancam pihak musuh negara.

Responden turut ditanya dengan pernyataan “Adakah anda sedar bahawa filem-filem patriotik/kenegaraan adalah bermotifkan ‘propaganda’ supaya penonton filem tersebut setia, percaya dan seterusnya menyokong pihak tertentu?”. Dapatan kajian menunjukkan 58.7 peratus bersetuju dengan pernyataan tersebut berbanding 41.3 peratus ‘Tidak’. Meskipun responden tidak kisah dengan filem patriotik namun mereka sedar motif filem tersebut untuk mempengaruhi penonton yang melihat filem tersebut yang bersifat propaganda supaya responden taat dengan pihak yang mempunyai kepentingan dengan filem tersebut.

Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa 55.0 peratus bersetuju filem patriotik/kenegaraan boleh mempengaruhi persepsi dan pilihan politik mereka jika mereka menonton filem tersebut, berbanding 35.3 peratus menyatakan ‘Tidak’ dan hanya 9.7 peratus ‘Tidak Pasti’. Dengan plot cerita yang menarik, kesan bunyi yang berkesan, para pelakon yang cantik dan bergaya serta unsur didaktik atau pengajaran yang berkesan serta dapat meruntun kalbu penonton maka filem patriotik dapat memberi kesan dengan mempengaruhi mereka untuk menyokong atau bersama dengan pihak yang berkepentingan dalam filem tersebut.

Persepsi Mengenai ‘Geopolitik Popular’ Dalam Bentuk Karikatur/Kartun

Antara beberapa jenis kartun/karikatur propaganda politik dan kenegaraan yang disenaraikan, 91.2 peratus menyatakan pernah melihat atau membaca dialog kartun ‘Senyum Kambing; dalam akhbar Utusan Malaysia. Ruangan dialog ‘Senyum Kambing’ yang disiarkan dalam akhbar tersebut pada muka depan sejak kesekian lamanya menjadi popular dalam kalangan responden yang ditemubual. Mesej dialog kartun tersebut bersifat sinis dan menyindir pihak pembangkang ataupun pihak yang tidak sebulu dengan parti pemerintah. Selain itu, kartun satira karya Zunar yang pro-pembangkang turut popular dalam kalangan pembaca. Kartun tersebut memaparkan isu ketirisan dan penyelewengan oleh pemimpin negara yang menjadi viral dalam media sosial.

Buku atau majalah kartun merupakan bacaan santai setelah penat menelaah bahan akademik ataupun bekerja seharian. Apabila ditanya dengan pernyataan “Adakah anda pernah melihat dan membaca karya karikatur/kartun yang dihasilkan oleh Lat, Zunar dan Senyum Kambing? (Utusan Malaysia)”, majoriti (77.0 %) menyatakan mereka pernah melihat dan membaca karya kartunis tersebut. Kartunis Lat dan Zunar sememangnya popular dalam kalangan pembaca akhbar Utusan Malaysia dan Harakah kerana mereka ingin mengetahui isu-isu semasa terutamanya isu politik dengan lebih cepat dan ringkas di samping ingin mengetahui motif atau unsur tersirat yang disampaikan oleh kedua-dua kartunis tersebut.

Seterusnya, 55.7 peratus responden tidak suka dengan kartun-kartun yang bersifat satira/sindiran politik berbanding 37.3 peratus ‘Suka’ dan hanya 7.0 peratus ‘Tidak Kisah’. Responden menyatakan motif kartun politik yang bersifat menyindir (kadang-kadang menghina) dengan aktiviti politik yang tidak berkesudahan menyebabkan mereka tidak suka atau tidak berminat untuk membaca kartun politik tersebut kerana responden sendiri yang tidak berminat untuk mengetahui isu-isu politik dan ada yang menganggap isu politik boleh mendatangkan sikap yang tidak baik yang boleh mendatangkan dosa kepada mereka.

Apabila ditanya dengan pernyataan “Adakah anda sedar bahawa karikatur/kartun adalah bermotifkan ‘propaganda’ dan ‘sinis politik’ supaya pembaca karikatur/kartun tersebut percaya dan seterusnya menyokong pihak tertentu?”, 59.3 peratus bersetuju dengan pernyataan tersebut berbanding 40.7 peratus ‘Tidak’. Bagi mereka, kartun yang bermotifkan propaganda atau sinis politik boleh mempengaruhi pembaca untuk menyokong pihak tertentu kerana isu politik yang dipaparkan bersifat

bersahaja, mudah difahami serta boleh meruntun emosi pembaca seterusnya bersama atau menyokong pihak yang memaparkan kartun politik tersebut.

Meskipun mereka membaca atau melihat kartun tersebut namun mereka masih rasional dalam mempertimbangkan kebenaran isu yang dipaparkan dalam kartun tersebut. Merujuk kepada persoalan-persoalan sebelum ini, maksud dapat mempengaruhi pembaca ialah masyarakat secara keseluruhannya, bukannya responden sendiri. Justeru, masih terdapat faktor-faktor lain yang dapat mempengaruhi persepsi dan pilihan politik seperti faktor kepemimpinan, integriti, keadilan dan ketelusan, pengalaman dalam pemerintahan, kestabilan sosioekonomi, perkauman dan sebagainya.

Persepsi Secara Umum Mengenai Medium Geopolitik Populer yang Paling Disukai dan Dapat Pengaruhi Pilihan Politik dan Politik Pilihan Raya

Merujuk kepada ketiga-tiga medium penyampaian maklumat politik dan unsur patriotik iaitu lagu/muzik; filem; dan karikatur/kartun, dapatan menunjukkan karikatur/kartun merupakan medium yang paling disukai serta dapat mempengaruhi pilihan politik responden iaitu 40.7 peratus, diikuti filem (32.0 peratus) dan lagu/muzik (27.3 peratus). Karikatur/kartun paling diminati dan dapat mempengaruhi pilihan politik responden kerana info grafik yang disampaikan yang bersifat ringkas, bersahaja, mudah difahami dan mengambil masa yang singkat untuk dapat memberi motif atau kesan kepada pembaca berbanding filem dan lagu.

Apabila ditanyakan parti yang dijangkakan akan menang pada pilihan raya umum akan datang, bagi peringkat nasional/Malaysia, majoriti (70.0 peratus) menyatakan BN masih akan memenangi pilihan raya umum akan datang berbanding PR (30.0 peratus). BN telah sekian lama memerintah negara ini dengan perkembangan pembangunan dan kemajuan sosioekonomi yang tidak dapat disangkal lagi. Kesederhanaan dan permuafakatan dalam BN adalah sesuai dengan ciri-ciri masyarakat majmuk di negara ini yang mementingkan toleransi dalam aspek agama, ekonomi, politik dan sosial. Pengalaman, formula politik permuafakatan dan kenang jasa terhadap BN dalam memerintah negara selama ini akan memastikan BN akan terus menang dalam pilihan raya umum.

Apabila ditanya mengenai gabungan parti yang akan diundi pada pilihan raya umum akan datang, bagi kerusi Parlimen atau untuk pemerintahan Kerajaan Persekutuan, majoriti responden masih berpihak kepada BN meskipun responden yang 'Tidak Pasti' agak ramai iaitu 38.7 peratus. Bagi kerusi DUN pula, responden yang 'Tidak Pasti' paling ramai iaitu 41.0 peratus. Dalam keadaan ramai yang menyokong BN, masih ramai responden yang menyatakan 'Tidak Pasti' kerana bagi mereka undi adalah rahsia ataupun ingin melihat perkembangan isu politik dan sosioekonomi hinggalah hari mengundi kemudian barulah membuat keputusan untuk memilih parti yang disukai.

KESIMPULAN

Medium geopolitik populer kartun paling berkesan dan masih berpengaruh dalam menentukan persepsi dan pilihan politik responden kerana grafik yang menarik serta mempunyai unsur motif yang mudah difahami serta dapat mempengaruhi minda responden untuk memahami sesuatu isu politik. Elemen grafik, audiovisual serta ayat dan kata-kata yang bersifat memujuk, memperli dan dapat menaikkan semangat seseorang individu telah berjaya menarik minat seterusnya mempengaruhi persepsi dan pilihan politik masyarakat massa. Apa yang membezakan tahap penerimaan medium geopolitik populer ini ialah sama ada mereka menerima bulat-bulat maklumat yang disampaikan ataupun memikirkan kesahihan atau kebenaran maklumat yang disampaikan tersebut secara rasional atau emosional. Justeru, semua pihak perlu matang dalam menyampaikan maklumat atau menerima maklumat bagi memastikan keamanan dan kestabilan politik dan sosioekonomi negara ini berterusan dan berkekalan selamanya.

RUJUKAN

- Aikens GS (1996) A history of Minnesota Electronic Democracy 1994. *First Monday* 1 (5), 1-15.
Davies, P. & Wells, P. (2002). *America Film and Politics from Reagan to Bush*. Manchester University Press.

- Fazlina Mohd Radzi, Shaliza Dasuki & Nurkhazilah Idris. (2014). *Kartun Editorial Melayu Pasca Pilihan Raya Umum 2008: Rupa, Jiwa Dan Kritikan*. Seminar Antarabangsa Ke-3 Arkeologi, Sejarah dan Budaya di Alam Melayu (ASBAM 2014), Institut Alam dan Tamadun Melayu (ATMA), UKM, 23 hingga 24 Disember 2014.
- Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali (2011). Keperluan Belia dan Pendapat Politik di Kawasan Parlimen Muar, Johor. *Persidangan Kebangsaan Geografi & Alam Sekitar 2011*. Tanjong Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris
- Junaidi Awang Besar, Mohd Fuad Mat Jali & Mohd Faidz Mohd Zain (2011). *Trend Pengundian Etnik Melayu Dan Cina/Tionghoa dalam Pilihan Raya 2009-2011 di Malaysia*. Seminar Internasional Serumpun Melayu (SERUMPUN) 2011, Fakultas Ilmu Budaya (FIB) Universitas Hasanuddin (UNHAS) Makassar, 8 hingga 9 Jun 2011.
- Junaidi Awang Besar, Viknesh a/l Ramachandran, Mohd Fuad Mat Jali, Rosmadi Fauzi & Amer Saifude Ghazali (2012). Analisis Geografi Politik Dalam Setem Pos. *International Conference On Social Sciences And Humanities (ICOSH) 2012*. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia
- Kipplinger, H. (2002). Mediatization of politics: theory and data. *Journal of Communication* 52(4) : 972-986.
- Mohd Fuad Mat Jali, Rashila Ramli, Mohd Yusof Kassim (2005). Minat, aspirasi dan pilihan politik belia IPT Malaysia. In: Rohany Nasir, Hazita Azman, Ruzy Suliza Hashim, Mohd Yusof Hj. Abdullah, Rozmi Ismail (eds) *Prosiding Seminar Penyelidikan Pembangunan Generasi Muda: Realiti Generasi Muda Melangkah Ke Hadapan*. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohd Fuad Mat Jali, Yahaya Ibrahim, Noor Aziah Mohd Awal, Abdul Halim Sidek, Khaidzir Ismail (2009). Minat, aspirasi dan sokongan politik belia IPT Malaysia. *Malaysian Journal of Youth Studies* 1(6) : 99-116.
- Mohd Fuad Mat Jali & Junaidi Awang Besar (2009). Pemerintahan Pakatan Rakyat (PR): Kajian Pungutan Pendapat di Kalangan Kakitangan Awam, Negeri Selangor Darul Ehsan. *International Conference of Social Science and Humanity (ICOSH) 2009*. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohd Fuad Mat Jali, Junaidi Awang Besar, Novel Lyndon, Viknesh a/l Ramachandran. (2012). Persepsi politik belia India di Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) Malaysia. *Geografia Online: Malaysian Journal of Society and Space* 8(8) : 1 - 11.
- Saifuddin Abdullah (2008). *Politik baru mematangkan demokrasi Malaysia*. Institut Terjemahan Negara Malaysia, Kuala Lumpur.
- Samsudin A. Rahim. (2010). Media, demokrasi dan generasi muda: Analisis keputusan pilihan raya umum ke-12. *Malaysian Journal of Communication* 26 (2) : 1-15.
- Zaman Q. Atif M, Shah H, Ayub G, Farooq M. (2010). Key Factors which causes the anxiety among the University Students: A case Study based on a event happened in Peshawar Campus. *European Journal of Social Sciences* 16(1) : 87-96.